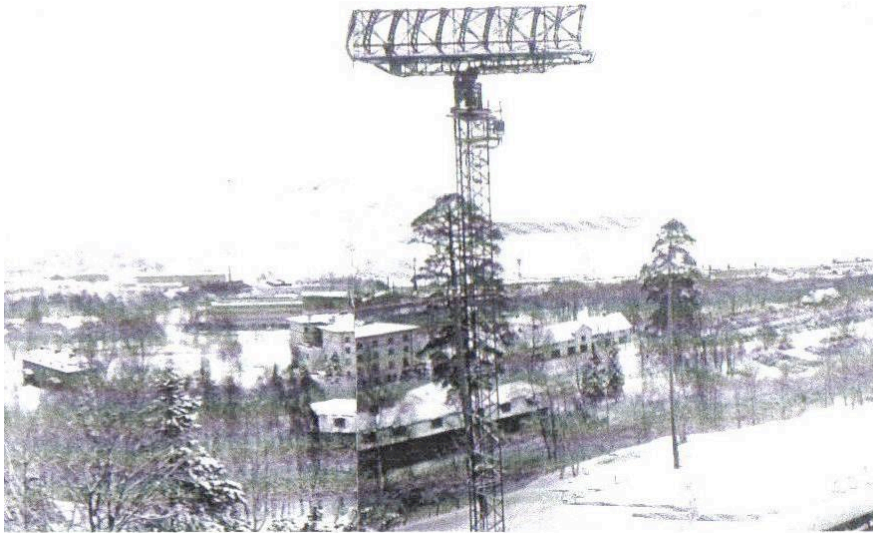
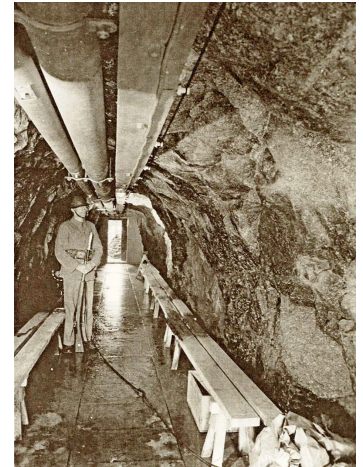

Radarstationen, R12 "Spättan", i Bofors.

Radarantennen med utsikt över verkstäderna. Foto Bofors arkiv.

R12, ingångstunnel. Foto okänd

Inom sektor W5, i Karlskoga vid Boforsverken, fanns en anläggning på Boåsberget från början en luftvärnscentral, Lvc med radarstation PS-17. Denna byggdes av Bofors AB i samarbete med försvaret för att förstärka luftförsvaret av området. Under 1953-54 byggdes inom stril 50 ett Lgc W52 "Duvan" i Bofors verkstäder. Anläggningen var unik, det enda Lgc i landet samgrupperat med en radar.

Radaranläggningen övertogs av flygvapnet och F1, benämndes R12 med FAR-signalen "Spättan". 1958 ersattes PS-17 med en PS-23 och ny antenn.

Förbandet benämndes 12 rrto för att efter 1972 benämnas 12 rrplut. R12 avvecklades av kostnadsskäl, 1977.

Antennmasten placerades på berget ovanför kanonverkstaden. Masten hade vridbordet placerat i toppen.

Disponenten för Boforsverken kunde genom salongsfönstret se antennen rotera som stod endast 30 m från huset.

Sändare/mottagare placerades i ett bergtrum direkt under, och som kunde nås från, disponentbostaden.

R12 användes normalt inte i fred. Vid vissa övningar nyttjades den dock av radarobservatörer, rrobs, för rapportering till Luftförsvarscentralen, LFC W5, "Måsen", i Örebro. Även denna anläggning tillhörde F1.

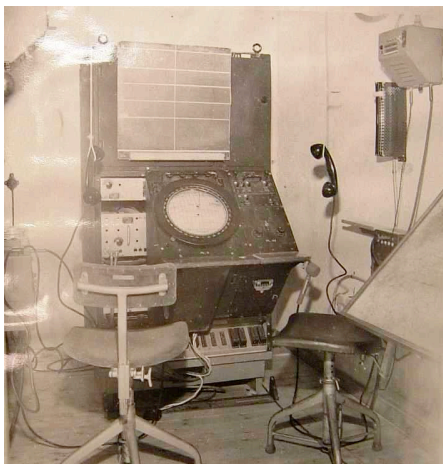
Vid tex större översyner av radarstationen på F1,R11 i Västerås, som innebar driftsstopp, tjänstgjorde tekniker och radarjaktledare, rrjal, från R11 på R12 för stridsledning.

Indikatorutrustningen var ett PPI i ett 16-stativ, placerat i ett rum bredvid sändare/mottagare.

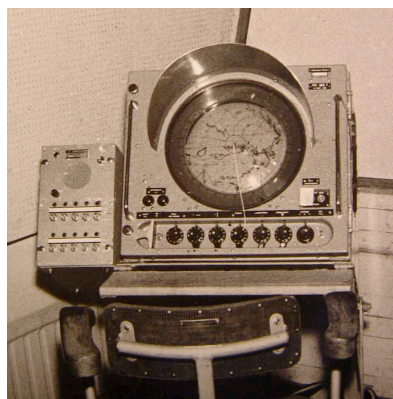
Från rr-stationen gick en spiraltrappa ner till Boforsverkens kanonverkstäder och Luftförsvarscentralen, LGC, där det fanns 2st PPI 802.

För talkommunikation mellan rrjal-flygförare fanns en talradio FMR5 med manöverapparat, högtalare och handmikrofon.

Det fanns även möjlighet att flytta ner FMR5 till LGC vid behov.

PPI i 16-stativ

PPI 802

Både R11 och R12 var vid ett par tillfällen i drift på uppdrag av SÄPO.

Det bedrevs spaning på ”knarkflyg” över norska gränsen och det fanns då rrobs och rrjal både på R11 och R12. Radarstationerna var bemannade dygnet runt.

Polis, militär och tull i både Sverige och Norge var involverade i operationen som kallades ”Argus”. I byn Bastvålen intill Östmark norr om Torsby hade en PS 70, Luftvärnsspaningsradar, satts upp för att täcka låghöjdsområdet vid gränsen. Radarstationerna kommunicerade via trådförbindelser i ”flerpartskonferens”.

Även LS-torn vid gränsen var bemannade med luftbevakare, för optisk luftbevakning, som rapporterade till centralen.

Metoden blev framgångsrik. Under en kväll observerades ett fpl, kommande från Norge. Helt plötsligt försvann ekot från skärmen. Platsen avlästes med Georef och polis sändes till platsen. Efter några timmars letande, bla med helikopter, hittades det ”förlorade planet” indraget i en lada. ”Godset” fanns kvar. Polisen hittade tack vare den spårnö som visade var flygplanet landat med skidor på snön.

Östmarksbornas nyfikenhet på vad radarn gjorde där besvarades med att ”FMV utför vinterprov”. Det blev även uppmärksammat i massmedia.

De mystiska planen förbryllade hela Värmland. Nästan 40 år senare kom svaret, det var försvarets topphemliga ”Flyghet 66”. Detta avslöjas i en ny bok ”Den dolda alliansen”.

”Spökplanen över Värmland var hemlig NATO-styrka” stod att läsa i bla Aftonbladet den 25 mars 2011.

Sensmoralen blir, att försvaret ”spionerade” på sig själva!

I februari 2012 var undertecknad på ett föredrag om ”Flyghet 66” i Linköping. Fd stabschefen vid enheten, Mj Sven Hugosson, bekräftade då att min berättelse och händelseförloppet stämde.

Det ”testas” i Bastvålen och fantasin skenar iväg!

TORSBY (NWT)

Den senaste veckan har det tusslats och tasslats i stugorna i byn Bastvålen strax öster om Östmark.

—Det förekommer mystiska saker i skogarna har det sagts i stugorna.

Dessutom har man fått vatten på kvarnen genom att polismyndigheterna helt plötsligt visat mycket stort intresse för byn. Inte bara genom bilpatrullering utan också genom bevakning från helikopter.

Men så farligt är det nu inte. Det är försvarets materielverk som testar viss utrustning i vinterklimat i Bastvålsskogen. I samma veva har materielverket begärt hjälp med övervakningen hos länspolischefen Sven Erstam. Därav polisens intresse för området.

Hemliga militärprov i Östmark

TORSBY Vad är det som pågår i Östmark har ortsbefolkningen frågat sig sedan en polishelikopter varit synlig där de senaste dagarna. Man har även sett en del främmande bilar. Enligt vad VF inhämtat rör det sig om Försvarets Materielverk som håller på med vinterförsök av nytt material.

Försöken är inte offentliga och polisen vill inte göra några uttalanden om vad det egentligen är fråga om. Att polishelikoptern finns på platsen kan bero på att materielverket begärt hjälp av polisen med en viss övervakning. Vad för slags övervakning det gäller är dock inte känt.

Talradiomateriel.

Talradion för kommunikation mellan rrjal och flygförare bestod av en UK-radio SCR 522, FMR 5. Radion var en kristallstyrd 4-kanalsutrustning vilken manövrerades av rrjal som kunde välja 4 st förinställda kanaler/frekvenser på manöverapparater vid 16-stativ och PPI 802. För kommunikation användes handmikrofon för tal och nyckling av sändare och högtalare för avlyssning av mottagare.

FMR 5, Sändare/mottagare

Manöverapparat

Handmikrofon

Teknisk tjänst, drift och underhåll.

Fr v: Anders Stureson, Jan Hellström, Rolf Larsén, 1963

Drift och underhåll sköttes av personal från W5 i Örebro och R11 i Västerås.

Vid större översyner av radarmasten, vridbord, antenn mm anlätades central verkstad från CVA i Arboga.

Sammanställt och berättat av Rolf Larsén, driftchef vid R11 nov 1962- april 1980.